

Landelijk Platform GGz

Patiënten
federatie NPCF
samen de zorg beter maken

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

Inbreng voor AO 19 mei

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
10-05-2016	16-0173/MH/RS	Marijke Hempenius	

Geachte Kamerleden,

Op 19 mei a.s. spreekt u in een Algemeen Overleg over de decentralisatie van de Wmo. Ondertekenaars van deze brief hebben u al vaker laten weten dat we de richting tot hervorming van de langdurige zorg ondersteunen en oog hebben voor de veelbelovende initiatieven en vernieuwingen die op lokaal niveau ontwikkeld worden. Helaas constateren wij ook dat de hervorming voor veel mensen met een chronische ziekte, ouderen en mensen met een beperking nog niet goed werkt. Door onder meer bureaucratie, bezuinigingen, gebrek aan maatwerk en het niet tot stand komen van een integrale aanpak.

In deze brief willen we een aantal onderwerpen bij u onder de aandacht brengen.

Bewaak de continuïteit van zorg

De conclusie van de staatssecretaris dat de continuïteit van zorg voor cliënten tijdens de transitie is gerealiseerd (voortgangsrapportage 2 mei 2016, pagina 2), vinden wij te kort door de bocht. Wij erkennen dat veel partijen grote inspanningen op dit gebied geleverd hebben en dat die inspanningen in veel gevallen ook succesvol zijn geweest. Toch zullen veel cliënten die hun situatie van voor 2015 met nu vergelijken, aangeven dat er onvoldoende sprake is geweest van continuïteit.

Dit heeft verschillende oorzaken. Te weten: nog onvoldoende samenhang en aansluiting tussen de verschillende domeinen (Wmo, Zvw, Wlz). Onvoldoende kennis bij een aanzienlijk aantal gemeenten en wijkteams waardoor de ernst en/of langdurigheid van specifieke problematiek te vaak worden onderschat. Hoge eigen bijdragen waardoor mensen gedwongen zijn van zorg af te zien.

Bezoekadres
Churchilllaan 11
3527 GV Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl
I www.iederin.nl

KvK 30250451
Bank NL93TRIO 025 46 57 605

Wij vragen u om u te blijven inspinnen voor (herstel van) continuïteit van zorg, de ontwikkelingen op dit gebied te blijven monitoren en maatregelen te nemen indien zich hierbij knelpunten voordoen.

Zorg dat Wmo-gelden voor de juiste mensen worden ingezet

Een groot aantal gemeenten blijkt in het eerste jaar geld over te houden aan de Wmo. Wij zien uit naar de bekendmaking van de precieze cijfers en worden graag betrokken bij de analyse van de oorzaken. Wij hechten eraan dat deze gelden, conform de wet, beschikbaar blijven binnen het sociaal domein en gericht worden ingezet om goede zorg en ondersteuning en meer meedoen voor mensen te realiseren.

Daarnaast is het noodzakelijk om na te gaan of de financiering binnen de zorg en het sociale domein anders moet en bijvoorbeeld moet worden gebaseerd op de behoefteraming in een regio. Denk hierbij aan meerjarige ramingen op basis van cijfers van CBS en SCP. Het aanbrengen van verbindingen in de financiering van het sociaal domein (inclusief Zvw, Wlz en de Wet Publieke Gezondheid) kan voorkómen dat kosten tussen stelsels worden afgeschoven en het bevordert samenwerken en investeren in preventie.

Wij vragen u onderzoek te (laten) doen naar de oorzaken van overschotten en ook richting de uitvoerders helder te maken welke regels de wet stelt aan het besteden van overschotten binnen het sociaal domein. Wij vinden het belangrijk dat gelden beschikbaar blijven binnen het sociale domein en geormerkt worden. Voorts vragen wij u om gezamenlijk met cliëntenorganisaties een onderzoek te (laten) starten naar wenselijke verbeteringen in de financiering van het zorgstelsel.

Zorg dat toezicht en cliëntondersteuning goed geregeld zijn

Het toezicht op de uitvoering van de Wmo laat nog veel te wensen over. Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 verplicht om een toezichthouder aan te wijzen. Een groot deel van de gemeenten heeft dit nog niet gedaan of alleen op papier dit geregeld. Dit is een ernstige tekortkoming gezien het belang van de zaak. Zo zien we dat mensen die een pgb aanvragen voor beschermd wonen geen beslissing ontvangen of te weinig zorg krijgen omdat de afstemming tussen centrumgemeente en regiogemeente hapert. Dan is het voor de continuïteit van zorg van belang dat hier door een toezichthouder wordt ingegrepen.

Goed toezicht is ook nodig om erop toe te zien dat een aantal structurele tekortkomingen worden weggewerkt. Zo komt de integrale aanpak, de essentie van de decentralisaties, nog veel te weinig van de grond. Zie ook de bevindingen van de Transitiecommissie sociaal domein¹. Verder doet zich bij de toegang soms het probleem voor dat zorgaanbieders zelf indiceren waardoor belangenverstrengeling optreedt. Tot slot kan het toezicht ook een rol vervullen bij het monitoren van 'zorgafhakers' en het achterhalen van hun 'afhaakredenen'.

En wat de positie van de cliënt betreft: onafhankelijke cliëntondersteuning is in veel gemeenten nog steeds niet goed geregeld. Mensen worden hier onvoldoende over geïnformeerd, waardoor er

---

¹ <http://www.transitiecommissiesociaaldomein.nl/actueel/nieuws/2016/maart/18/vierde-voortgangsrapportage-tds-een-sociaal-domein> en <http://jaarverslag.raadvanstate.nl/visueel/uploads/2016/03/RVS-Jaarverslag-2015.pdf>

onvoldoende gebruik van wordt gemaakt. Ook is de integrale ondersteuning en deskundigheid over alle doelgroepen niet overal geregeld. Zie recent onderzoek van Movisie en enkele cliëntenorganisaties². Wij zijn gaarne bereid bij de door de staatssecretaris toegezegde uitwerking van de cliëntondersteuning mee te denken.

Wij vragen u ervoor te zorgen dat gemeenten zich aan de wet houden en het toezicht op de uitvoering van de Wmo en de cliëntondersteuning goed regelen. Het is belangrijk dat burgers kunnen kiezen uit een pool van echt onafhankelijke cliëntondersteuners, zodat ook hier maatwerk tot stand komt.

Maak werk van maatwerk

Mensen die op meerdere levensgebieden beperkingen ervaren zijn vaker negatief over de door hun ervaren kwaliteit van (dagelijks) leven en gezondheid³. Ook krijgen wij meerdere signalen dat maatwerk regelmatig ontbreekt en te veel verwacht wordt van het eigen netwerk en informele hulp⁴. Mensen die geen passende hulp krijgen, geven aan dat de gevolgen vaak ver doorwerken in hun dagelijks leven, hun zelfredzaamheid of sociale contacten. Deze mensen zeggen tegelijkertijd dat hun situatie met meer of andere hulp en/of hulpmiddelen wel degelijk zou verbeteren. De prioriteit moet liggen bij het bieden van oplossingen die bij mensen passen. Gemeenten moeten luisteren naar wat mensen nodig hebben, en het geld aanwenden om zoveel mogelijk maatwerk te bieden. Daarbij mag niet te snel worden verondersteld dat de door mensen uit de omgeving geboden ondersteuning gebruikelijke zorg is. Gemeenten erkennen onvoldoende dat ondersteuning van mensen met een (psychische) beperking maatwerk is en veelal veel intensiever en complexer is dan de ondersteuning die iedereen op zijn tijd nodig heeft.

Wij vragen u te bevorderen dat de toegang tot zorg beter gaat verlopen, bejegening en deskundigheid in de toegang passend zijn en de oplossing aansluit op de vraag van mensen.

Inclusie en maatwerk als basis van de ontwikkelagenda

Het is goed dat er door verschillende partijen - waaronder VWS, VNG en PG-organisaties - wordt samengewerkt aan een ontwikkelagenda om de bestaande uitvoeringspraktijk te verbeteren onder meer waar het gaat om de positie van de cliënt, maatwerk en een integrale aanpak.

Het centrale doel van deze agenda is wat ons betreft dat mensen met een beperking en ouderen meer meedoen in de maatschappij. Dit moet op lokaal niveau uitgewerkt worden in een inclusie-agenda waarbij het VN-verdrag de leidraad is. In het VN-verdrag staat dat zelfbeschikking en meedoen mensenrechten zijn en dat de samenleving de plicht heeft om zelfbeschikking en meedoen mogelijk te maken. Bovendien schrijft het verdrag voor dat er niet meer *over* mensen *met* een beperking wordt beslist maar *met* hen.

---

² <https://www.movisie.nl/publicaties/onafhankelijke-clientondersteuning> en <https://iederin.nl/nieuws/17765/clientondersteuning-voldoet-niet-aan-eisen-van-de-wet/>

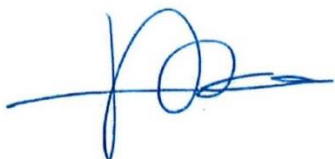

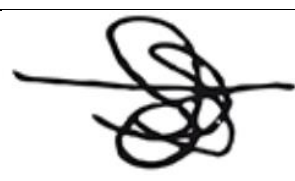

³ Zie rapportage 'Over leven met zorg' vanuit het programma Mijnkwaliteitvanleven.nl, <https://www.npcf.nl/nieuws/ontbrekend-maatwerk-leidt-tot-problemen>

⁴ Zie ook onderzoek van AVI <https://iederin.nl/nieuws/17769/hulp-van-buren-en-vrijwilligers-is-vaak-tijdelijk/>

Wij vragen u te faciliteren en erop toe te zien dat gemeenten, uitvoerders en organisaties in samenspraak met betrokkenen het VN-verdrag gaan uitvoeren. Dit kan door (op lokaal niveau) aan de slag te gaan met een inclusie-agenda. Dit betekent dat toegankelijkheid en inclusie de norm worden. Belangrijk is dat alle relevante nieuwe wetten, regelingen en uitvoeringskaders ontwikkeld worden in samenspraak met de mensen met een beperking en hun organisaties.

Wij vertrouwen erop dat u deze punten meeneemt in het debat.

Met vriendelijke groet,

		
Illya Soffer, directeur Ieder(in)	Dianda Veldman, directeur-bestuurder Patiëntenfederatie NPCF	Marjan ter Avest, directeur Landelijk Platform GGz
		
Els Hekstra, directeur PCOB	Robert Boersma, Directeur Zorgbelang Nederland	Aline Saers, directeur Per Saldo
		
Manon Vanderkaa, directeur Unie KBO	Dickie van de Kaa, directeur KansPlus	